

Verlag KAN-reis naar Stockholm

8 tot en met 11 september 2005

Verslag KAN-reis naar Stockholm

---

8 tot en met 11 september 2005

Algemeen

- Op donderdag 8 september 2005 vertrok een groep van ongeveer 50 KAN-bestuurders, provincie- en gemeentebestuurders en overige genodigden voor een studiereis naar Stockholm.

Gelijke opgaven

- De opgaven in de regio Stockholm, 26 gemeenten en 1,8 miljoen inwoners, zijn in grote lijnen te vergelijken met de opgaven waar de stadsregio KAN voor staat. De stad Stockholm, met ongeveer 750.000 inwoners, wordt gekenmerkt door veel groen en water. Tijdens de studiereis wilden wij met name geïnformeerd worden over de ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit en de economie van stad en regio. Het stadsregionaal rail systeem, de proef met beprijzing van het openbaar vervoer en het World Trade Centrum (WTC) zijn daarbij de krenten in de pap.

Reader

- Ter voorbereiding op de reis is door "programmamaker" Rob van de Bijl in samenwerking met het KAN een reader gemaakt die is toegezonden aan de deelnemers van de reis. Deze reader met als titel: " Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit in een Polycentrische Stadsregio" kunt u [hier](#) downloaden.

Presentatie Van de Zande

- Na aankomst op het vliegveld Weeze / Niederrhein werd een seminar gehouden over de betekenis van deze luchthaven voor de regio Arnhem – Nijmegen. De heer Roland van de Zande van de luchthaven gaf in een presentatie het toekomstperspectief van de luchthaven weer. Ondanks het faillissement van V-bird enige jaren gelden, neemt het aantal passagiers gestaag toe. Belangrijkste reden hiervan is dat Ryanair dagelijks vanaf Weeze een aantal lijndiensten verzorgt. De presentatie van Van de Zande is eveneens vindt u [hier](#).

Passagiers of vracht?

- Na de presentatie van Van de Zande was er een discussie waarbij ook de “grootaandeelhouder” Herman Buurman werd betrokken. Van de Zande ging in zijn toekomstperspectief uit van een passagiersluchthaven, terwijl Buurman vliegveld Weeze ook nadrukkelijk als een vrachtvliegveld bestempelde met vele ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijfsvestigingen op het ruim 600m² hectare grote terrein.

Ruimtelijk Planbureau

- Vervolgens was er een presentatie van Hugo Gordijn, onderzoeker bij het Ruimtelijk Planbureau in Den Haag, over de betekenis en de ruimtelijk economische gevolgen van de regionale luchtvaart in Nederland en Europa. Gordijn lichtte een tipje van de sluier op van het rapport over dit onderwerp door het Ruimtelijk Planbureau. Het rapport is inmiddels gepubliceerd. De presentatie van Hugo Gordijn kunt u [hier](#) downloaden. Na dit seminar konden de deelnemers in de praktijk ervaring opdoen met een low-cost-carrier van Ryanair op de vlucht van Weeze naar Skavsta bij Stockholm.

Conference Centre

— Omdat het hotel buiten het centrum van de stad is gelegen, wordt vrijdag met de bus naar het City Conference Centre gereisd. De busrit bood een goede gelegenheid voor een kennismaking met de stad.

In het City Conference Centre werd door een aantal sprekers nader ingegaan op:

- De totstandkoming van het Regionaal Plan voor de regio Stockholm, waarbij veel aspecten direct raken aan de opgaven binnen het KAN;
- de mogelijkheden om Openbaar Vervoer (OV) en Ruimtelijke Ordening (RO) op elkaar af te stemmen;
- regionaal opdrachtgeverschap voor treindiensten op het nationaal hoofdspoor;
- kansen en bedreigingen van “road pricing” en tol, maar ook specifieke oplossingen voor aanbesteding van OV.

Nadere informatie is ook te vinden op de website van Rob van der Bijl www.lightrail.nl/Stockholm.

Presentaties

— De eerste presentatie, van Hans Hede (Office of Regional Planning and Urban Transportation, RTK), over Regional Planning ging over de regionale ontwikkelingen in het algemeen en over de ontwikkelingen van de regionaal economische aspecten van het OV in Stockholm in het bijzonder.

Björn Dalborg (Stockholms Lokaltrafic, SL) gaf een overzicht van de karakteristieken van Stockholms OV en ging nader in op de proef met gratis openbaar vervoer.

Werner Nüchterlein van Connex gaf inzicht in het Stockholmse metrocontract de “Tunnelbanan”. De presentaties van Hans Hede en van Björn Dalborg vindt u [hier](#).

Bezoek aan de ambassadeur

Na de lunch in het Conference Centre volgde een wandeling naar het World Trade Centrum, waar mevrouw Barbara Hallberg een toelichting en rondleiding verzorgde. Vervolgens was er een rondvaart waarna werd aangelegd voor een bezoek aan de Nederlandse ambassadeur in Stockholm, de heer A. van Dongen.

Hammarby Sjöstad

— Na de presentaties van vrijdag stond de zaterdag in het teken van “de plaatsopneming”: op welke wijze is de theorie in Stockholm in de praktijk gebracht? Met de taxi, de bus bleef met pech bij het hotel achter, vertrokken we naar Hammarby Sjöstad, een nieuw stadsdeel van Stockholm. Hier konden we ervaren hoe Stockholm omgaat met herontwikkelingslocaties door met name woningbouw te combineren met hoogwaardig openbaar vervoer. Opvallend is de afwezigheid van “blik” in het stadsbeeld. Auto’s zijn ondergronds opgeborgen. De aanwezigheid van (veel) water doet weldadig aan. De wijze waarop het water als belangrijkste onderdeel van de openbare ruimte in Sjöstad is betrokken bij de woonomgeving en –beleving is een belangrijke referentie voor bijvoorbeeld de stedelijke ontwikkelingsprojecten Koers West in Nijmegen en Rijnboog in Arnhem.

We maakten een rit met de sneltram, de Tvärbanan Rit, en bezochten ondermeer het OV-knooppunt Liljeholmen.

Silicon Stad

- Met de bus maakten we nog een korte rit door de centrale stad en omgeving en naar Kista “Silicon Stad” waar de transformatieopgaven in een stadsdeelcentrum in de praktijk gebracht worden. We eindigden in Ekoparken waar we tijdens de boxlunch in het gras een toast konden uitbrengen op de gemeente Renkum omdat het dorp Oosterbeek in de Entente Florale een gouden plaquette had gewonnen voor ‘groenste dorp in Europa’.

Vervolgens was er het tweede deel van de middag ruimte voor een individueel programma voor een nadere kennismaking met Stockholm .

Programma zondag 11 september

De zondag was geheel gereserveerd voor de terugreis naar Nederland.

30/9 Bob Visser

Knooppunt Arnhem-Nijmegen

